

Thomas Christopher Bruun: Peer Godtroes Hoppe (1783)

(...)

Nu er det og ustridigt vist og sandt,
At i det hele Sogn man ikke fandt
En Kone mage til den kiere Lene.
Med saadan Ild i sorte Öienstene,
Med Fod, med Bryst, med – kort hvad tænkes kan;
Og skiönt umilde Solens Brand
Paa skiere Hud en Smule havde taget;
Saa var dog vist det hele let istand,
At have hver en ærlig Siel bedraget.
Thi disse fine Herrers Smag,
Der som en ganske dem uværdig Sag,
Slaaer paa Naturen i sin Jevnhed Vrag,
Har aldrig Folk, som der sig hör, behaget.

Her Pastor da for til sit Maal at komme,
Fast havde alle Ting forsögt.
Og inden förste Aar var omme,
Alt mangen Mark var sprungen af hans Lomme;
Thi skiönt han tidt med Lene havde spögt,
Og snildeligen medet efter Ringen,
Saa glippede dog stedse Hovedtingen,
For Lene var en Gaas, der havde ingen
Forstand paa Godt; men al hans Tale tog
I anden Mening op, og ikke tænkte,
Det Amulet han hende stundum skienkte,
At være den bedragelige Krog,
Ved hvilken Syndens Mading hængte.
Til Lykke Peer var et selle Fiog,
Som ikke mere riig end klog
Ugunstig Skiebne ud i Verden jog
Med kuns en saare ringe Smule;
To bare Hænder nemlig og en Mule.
De förste dyrkede han liden Have med;
Og denne daglig for ham bar afsted,
Til Torvs de Urter, som hans alt udgiorde;
Kuns paa sin Flid og dem han stole torde,

Saa Sagen stod. Imidlertid Her Jens,
Hvis Hierne var for Midler næsten lens
Til og at faae en Finger med i Faddet;
Beständig pönsede paa nye Fund,
Og som en Mand, der ikke grov sit Pund
I Jorden ned, udfandt en Morgenstund,
Et listigt Træk, der hastig vendte Bladet.

Men her jeg vel et Ord maae melde om
De ypperlige Gaver, som
Hans Velærværdighed besad i Talekunsten.
Man tænke kan at bare Dunsten
At lærde Sved, der frem af Panden sprak,
Naar han i helgensvangre Snak,
Gav Damp paa Sathan og det hele Helved-Pak,
Saa kraftig stod i hver en Bonde-Næse,
At den der aldrig för var vant at læse,
Nu christelig sig korsed, segned ned,
Og tænkte hillemen! hvor er ei Præsten vred.
Dog beste Lyst det var ham höre tale,
Naar mesterlig han tog sig paa at male
Hiin kiere Pharisæers Contrafei.
Den kionne Mand, der aldrig sagde nei
Til hellig Levis Stammes Krav;
Men Tiende som det sig burde gav
Af alt hvad han i Verden eied.
Det rare Ord, det dyrebare Alt,
Med fulde Fynd af Lungen ret udtalt
I Præstens Pung for mangen Daler veied.
Thi var det og hans Livmaterie;
Kuns een Ting gad han hellere beröre,
Dog den jeg vel kan spare at anföre,
Og Læseren selv lade eftersee.

Men derom nok. Som han hos Peer stod
En Dag, og Stymperen saae grave
Lidt Urter, Rödder, Kaal op af sin Have,
Han snildeligen sig forlyde lod,
Som om han det maaskee nok kunde lave
Saaledes, at den stakkels Peers Kaar
En Smule bedre blev. Thi det ham skaar
I Hiertet ret, at see ham saadan trælle;
Og naar han det kuns ville ei fortælle,
Han skulle snart see Pröver paa hans Gunst,
Og deraf lære, at han ei omsonst
Studerede den sorte Kunst.
Thi som han vidste, at hans Mule ikke
Den beste Lober var, og tidt det traf,
At Peer sin Kaal ei kunde sette af,
Men maatte samme lade overligge;
Just for til Torvs han gierne kom saa seent,
At Markedet var næsten ganske reent
Forbi; saa ville han det saadan lave,
Hvis Notabene begge derimod
Et havde noget, men ham sorge lod;
At Lene kunde naar hun lysted', have

En Hoppe-Skabning, og til Byen trave
Med hvadsomhelst han lagde hende paa.
Og naar hun derfra kom tilbage, saa
Forstaaer det sig hun blev igien til Kone;
Sligt ville vist i Tiden mangan Krone
Ham rente ind, og snart han skulle slaae
Sparto til selv den allerbeste
I Sognet var. I Morgen skal jeg gieste
Dit Huus igien; og som jeg sagde för,
Naar at det begges Attraae er jeg hör,
Skal Sagen være klar; thi jeg mig giör
En Glæde af at hielpe paa min Næste.
Imidlertid du Magdalene kan
Forsikre frit paa mine Vegne,
At hun ei nödig har derved at blegne,
Thi naar först Tingen kommer ret istand,
Saa vil hun vist det for en Lykke regne.

Hvo der blev glad, det var den arme Peer,
Der allerede i Indbildning seer
Den Velstand ham imöde leer;
Hvis Herlighed saa sodelig inddysser
Hans rænkefrie Sind. Henrykt han kysser
Her Pastors Haand, og beer ham ei forsmaa
Et Tomarks Stykke, mere skal han faae,
Naar Tingen kuns maae efter Önske gaae,
Men her jeg til Her Jenses Ære
Berette maae han Pengene ei tog;
En Selvfornægtelse, der os kan lære,
At sommetider i det mindste dog
Det er kuns Klasser-Mund, ei Geistligheden huld,
Der siger: Præste-Sæk blev ingensinde fuld.

Den sene Morgen kom omsider;
Og rap paa Fod med den Her Pastor skrider
Til Peers Hytte hen, hvor alting var
Paa rede Hænder ganske kant og klar;
Saa han alene at befale har,
At Lene strax sig nögen maae afklæde,
Thi ellers kan han ikke komme til.
Nu er det forstaaer sig, at hvad Præsten vil
Maae skee; og altsaa har han snart den Glæde
At see, hvor Tröie, Skiört og Klokke flöi,
Og Særken ene er igien tilbage.
Men her det nær var kommen til en Stöi,
Thi ogsaa den, han vil hun af skal drage;
Og Lene derimod beer Fanden tage
Sig om hun giör. – Nu denne Eed var dröi;

Dog Peer kan ved Skruplen hende skille;
Hvad Sladder, skreeg han, see hvor hun kan stille
Sig an den Gaas; vek med den dumme Grille.
Du tænker nok hans Velærværdighed
Saa dosmeragtig er, at han ei veed
Hvorledes Fruentimmer skabte ere.
Saa slip; her snup han sidste Linned Klud,
Og Blyheds sene Suk med den foer ud;
Og selle Peer sig en Latter fik;
Og Lene stod i paradisisk Skik;
Og Præstens Tænder saare løb i Vand;
Og nu naar være skal, han strax paa Stand
Med Lyst og Kraft sit Værk begynde kan.
Dog först om et han Peer maae underrette;
(Thi Forord veed man bryde ingen Trætte,)
At hvad han saa ham end at giöre seer,
Han ikke mindste Knye maa slippe;
Thi hele Værket ville ellers glippe,
Og kunde siden aldrig hielpes meer.

Med Aandens Lyst han da begynder paa
At Lenes Yndigheder giennemgaae,
Og trinde Mave allerförst berörer;
Giör Kors, i Skiægget mumler og fremförer
Mangt Hexe-Ord; og önsker samme maae
En velskabt Hoppe-Bringe blive.
Og medens höire Haand sig mon begive
Lidt længer ned i velbekiendte Land,
Den venstre seer, at den omskabe kan
To smaa Forhöininger, man Bryster kalder;
Thi hine, som en Smule större falder,
For sine Ören man ei nævne tör.
Dog ogsaa dem Her Jens Opvartning giör;
Og glemmer alt imellem ei som för
At önske: dette hiint til Hoppens Ære,
En deilig Hals, et Liv, et Kryds maae være:

Imidlertid ved dette sære Spil
Peer Godtroe staar og seer andægtig til.
Men, som han saa aldeles ingen
Forandring bliver vaer i Hovedtingen;
Saa næsten ham til Taalmodigheden vil
Forgaae, og ved sig selv saa smaat han mukker;
Dog Mistvivl snart igjen for Haabet bukker,
Og varmt til Himlen han for Verkets Fremgang sukker
Men Sagen heller ikke var saa let,
Thi Knuden er at fæste Halen ret;
Og langt fra at Her Pater han vil have

En saadan Skiönhed savnet i sit Værk;
Han tvertimod en dygtig, fyldig, sterk
Tilrede har, for dermed at begave
Den nye Hoppe; bare i en Hast
Det gielder om at faae den rigtig fast;
Dog tys, der sidder den. Men her Naturen
Opdragelsen hos Peer overgaaer,
Der gloer, gaber, og som henrykt staaer;
Og da han nu fuldkommen kiender Kuren,
Han længere at tie ei formaaer;
Men gieltende sig noget nær til Resten,
Han troer Pokker reent besætter Præsten,
Og raaber alt hvad holde kan: hei! hei!
Her Pastor, Halen den behöves ei.
Det er for lavt; holdt! ei saa lad dog være.
Men uden stor Ærbödighed at bære
For Peers Ord, paa engang banet Vei
Hans Velærværdighed fremskrider.
Saa havde ikke Stymperen omsider
Her Jens ved Kiolen trukken bort med Magt,
Var Reisen bleven lykkelig fuldbragt;
Men saa i beste Fart han maae afbryde.

Det var nu og en grov Uhöflighed;
Thi blev Her Pastor saare gram og vred,
Og glemte ei at sige Peer Besked;
Hvorlunde han skal mangen Gang fortryde,
Han ei sin Sielesorger ville lyde.
Nu er det skeet; jeg dig Advarsel gav,
Bliv da et Fæe, en Kieltring til din Grav;
Saa talde christelig Her Jens og tav.

Hvad skal den arme Stakkel svare?
Vel mumlede han inden Skiægget lidt,
Men blev af Lene snarligen afbidt,
Der af Erfaring vidste nu hvor rare
Den gode Her Magisters Kunster vare.
Saaledes skreg hun, er det altid fat;
Jeg Stakkel er med sligt et Drog beladt,
Der kuns forstaaer at æde, drikke, snue;
Men hvor vi fra skal tage Föde, Skat,
For det han smukt mig ene lader grue.
Jo men, du er en kiön. Her Pastor har
Den Godhed, at han selv sig af os tår,
Men i det samme kommer mig den Nar,
Og reent fordærver hele Sagen;
Har man vel nogentid seet Magen?
Ja skeel kun; det jeg fedt mig bryder om.

Hans Velærværdighed skal ikke give
Sig mere af med ham, men kan der blive
Raadt Bod paa Tingen, saa behag og kom,
Naar han er borte og vi Frist kan have;
For saa imellem os, vi ene to
Fuldende Værket kan i beste Roe,
Og Halen rigtig faa igien i Lave.
Nei holdt! saa raabte Peer her og foer,
Jeg siger ellers megen Tak, vor Moer,
Men Her Magister skal ei meer bemöies;
Jeg med mit Æsel nok for Eftertiden nöies.
(...)